

จรรยาบรรณ

วิชาชีพกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยในยุคดิจิทัล

ปณิดา แก้วกล้า ^{1*}สุพัตรา โคตรทิพย์ ²

รับบทความ: 13 มิถุนายน 2567 แก้ไขบทความ: 16 สิงหาคม 2567 ตอรับบทความ: 30 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพให้สอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยในยุคดิจิทัล โดยยึดหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพ ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม ในยุคการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดดส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานด้านต่าง ๆ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีและสืบสานวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านวัฒนธรรม เช่น ปัญหาการขาดความกตัญญู ไม่เชื่อฟังบิดามารดา ขาดความสำรวม ในกิริยามรรยาทและมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ รวมถึงปัญหาการส่งเสริมและรณรงค์เกี่ยวกับวัฒนธรรมอย่างพอเพียง เป็นผลสืบเนื่องจากการขาดการเรียนรู้ การรู้เท่าทันและความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีของคนในสังคม ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีอุดมการณ์ในการประพฤติและปฏิบัติตนตามหลักจรรยาบรรณของวิชาชีพให้สอดคล้องและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกในการประพฤติและปฏิบัติตน การพัฒนาระบบการศึกษาให้มีความก้าวหน้า และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้คงอยู่สืบไป

คำสำคัญ: จรรยาบรรณวิชาชีพ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ยุคดิจิทัล

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

* อีเมล: kaewkanlayaa77@gmail.com

² นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Professional Ethics and the Preservation of Thai Culture in the Digital Era

Panida Kaewkanlaya ^{1*}

Supattra Khotthip ²

Abstract

The purpose of this academic article was to present the guidelines for conducting oneself according to professional ethics and preserving Thai culture in the digital era by adhering to professional ethics principles, 1) Code of ethics towards oneself, 2) Professional ethics, 3) Code of ethics for service recipients, 4) Code of ethics for professional participants, and 5) Code of ethics for society. In the era of innovation changes and rapid advancements in digital technology affect teaching and learning arrangements in educational institutions. The administrators need to have the knowledge and ability to manage various matters and be able to manage available resources cost-effectively, which will bring the greatest benefit to students and educational institutions, as well as promote, support, and participate in the conservation of traditions and continuation of Thai culture. To develop and solve cultural problems, for example, the lack of gratitude, disobedience to parents, lack of composure in manners, and respect for elders. The problems of adequate cultural promotion and campaigning, as well as the problems of adequately promoting and campaigning regarding culture, are a result of a lack of learning awareness and a good understanding of technology among people in society. Educational institution administrators must have an ideology of how to behave and conduct themselves according to the professional code of ethics and be ready to accept changes in the current situation. It promotes positive behavior in terms of conduct and developing the educational system to make progress and participation in preserving Thai culture last forever.

Keywords: Professional Ethics, Preservation Of Thai Culture, Digital era

¹ Graduate student at Master of Educational Administration program, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

* Email: kaewkanlayaa77@gmail.com

² Graduate student at Master of Educational Administration program, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, 2542: 2-3)

นวัตกรรมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive technology) ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้วยังส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันมากมาย ทั้งด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเดินทาง การใช้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการบริหารและการจัดการการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเกี่ยวข้องกับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ดังนั้น เยาวชนรุ่นใหม่จึงควรเรียนรู้และเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเท่าทันเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศต่อไป ซึ่งการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีทักษะนี้อย่างรอบด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 18)

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาด้านวัฒนธรรมหลายด้าน อันเป็นผลที่เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ การเสื่อมถอยของจิตสำนึกที่ดีงาม การขาดความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูและไม่เชื่อฟังบิดามารดา ขาดความสำรวมในกิริยามรรยาทและสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ การแต่งกายไม่สุภาพ การมั่วสุมของเด็กวัยรุ่น และมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การลุ่มหลงในอบายมุข การรู้ไม่เท่าทันสื่อ สื่อบางประเภทมีการเผยแพร่ภาพและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม การขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในหน้าที่ของประชาชน และปัญหาการขาดการสนับสนุน ส่งเสริม และธรรมาภิบาลเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมไทยอย่างพอเพียง

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อกระตุ้นให้บุคคลมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย สถานศึกษาถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นนโยบายจากต้นสังกัดมอบหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษานำสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับ สุวิมล บุญลี (2557 อ้างถึงใน ปิณณภัทร์, 2565: 226) ที่สรุปว่า ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างแท้จริง แม้จะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร แต่ก็ไม่สามารถทดแทนผู้บริหารที่มีคุณภาพได้ ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างเคร่งครัด มีความ

รับผิดชอบสูง มีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิต และการประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและพลเมืองโลก ด้วยการเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นธรรมและจริยธรรม เป็นหลักในการครองตน ครองคน และครองงาน

จรรยาบรรณวิชาชีพที่พึงปฏิบัติ

คุรุสภาได้กำหนดข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติที่กำหนดขึ้นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่ต้องหรือพึงประพฤติปฏิบัติตาม ประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องหรือพึงประพฤติตาม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องหรือพึงละเว้น ซึ่งจรรยาบรรณ ข้างอินทร์ (2560 : 6) กล่าวถึง จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มี 5 ด้าน ดังนี้

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ พัฒนาตนเองด้านวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่เสมอ ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ

2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง รักและศรัทธาในวิชาชีพ รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎ ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ เข้าร่วม ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ พึงช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชนในทางสร้างสรรค์ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง รัก เมตตา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ ไม่กระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม

5. จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากที่กล่าวมา จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักความประพฤติอันดีงามและถูกต้องตรงตามหลักการของวิชาชีพ เป็นหลักปฏิบัติที่บุคคลในวิชาชีพพึงยึดถือและนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยจะต้องมีการกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจถูกต้องตรงกันของสมาชิก เป็นการสร้างมาตรฐานให้แก่วิชาชีพ เป็นการปกป้อง รักษา และสร้างชื่อเสียงให้แก่วิชาชีพ และองค์กรวิชาชีพ ให้เป็นที่เคารพ ยกย่อง ศรัทธา นำมาซึ่งคุณค่า ศักดิ์ศรีของวิชาชีพ และสร้างความสำเร็จรุ่งเรืองให้แก่สมาชิก โดยใช้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือในการประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง ให้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ และภาระงานของตนต่อองค์กรและสังคม อีกทั้งยังช่วยปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2562: 19-20) ที่กล่าวถึงมาตรฐานการปฏิบัติตนว่าเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องยึดถือปฏิบัติตามเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

ที่มา: ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม มาจากภาษาอังกฤษ คำว่า “Culture” หรือ “Cultural” ในภาษาละติน หมายถึง วิถีชีวิต (way of life) ของมนุษย์ในสังคมและแบบแผนในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุก ๆ อย่าง รวมทั้งบรรดาผลงานทั้งมวลที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น ตลอดจนความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้ต่าง ๆ เป็นต้น วัฒนธรรมจึงมีความหมายครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความเหมาะสม และเมื่อได้รับการยอมรับในสังคมก็ได้ปฏิบัติสืบกันมา วัฒนธรรมออกได้เป็น 4 ประเภท คือ (กัญญาภัทร จันเพชร, 2562)

1. คติธรรม หมายถึง วัฒนธรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อทางศาสนา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศไทยนับถือมาช้านาน ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งสอนในเรื่องของกรรม โดยสอนให้เชื่อในเหตุและผลความเป็นไปในธรรมชาติมากกว่าความศรัทธา คนไทยจึงมีความอดทน รักอิสระ ยอมรับสภาพความทุกข์ที่ได้รับ โดยถือว่าเป็นผลแห่งกรรมเก่าของตน แต่ก็มีหวังว่าชีวิตใหม่จะดีขึ้น ถ้าทำแต่ความดี ผลแห่งความดีก็จะสนองให้เห็นทันตา

2. เนติธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครอง รวมทั้งกฎหมายที่บังคับใช้ในสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น มีระเบียบวินัย เพราะมีหลักคำสอนทางพุทธศาสนา ที่ห้ามลักทรัพย์ ห้ามประพฤติดินทางเพศ ห้ามโกหก ฯลฯ หลักกฎหมายต่าง ๆ ที่คนไทยบัญญัติขึ้นก็ใช้หลักทางพุทธศาสนา

3. วัตถุธรรม หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดค้นผลิตขึ้นมา เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง อาคารบ้านเรือน ศิลปกรรม เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงเครื่องอุปโภคทั้งหลายซึ่งถือว่าเป็นวัตถุทั้งสิ้น โดยคนในสังคมร่วมกันประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต นิสัยส่วนใหญ่ของคนไทยคือ มีศรัทธามั่นคงในการทำบุญและให้ทาน ด้วยเหตุนี้คนไทยจึงนิยมสร้างวัดวาอาราม พระเจดีย์ พระพุทธรูป ดังนั้นศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรมต่าง ๆ จึงเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

4. สหธรรม หมายถึง วัฒนธรรมในการเข้าสังคม การติดต่อสื่อสาร เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข เช่น มรรยาทไทย การแต่งกายแบบไทย มรรยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น คนไทยจึงมีคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข เช่น มีจิตใจโอบอ้อมอารี ไม่ผูกพยาบาท นอบน้อมถ่อมตน เกรงใจผู้อื่น เชื่อฟังเคารพนับถือบุคคลตามลำดับอาวุโส และยึดมั่นในความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ดังนั้น วัฒนธรรมไทยมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย คือ วิธีการดำเนินชีวิตเป็นพฤติกรรม และสิ่งที่คนในสังคมสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในสังคมของตน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยและความเหมาะสม แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ คติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม วัฒนธรรมมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือเป็นความคิดและค่านิยมร่วมที่แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ เป็นการรับรู้ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยแสดงออกเป็นพฤติกรรม และมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยใช้การสื่อสาร วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของแต่ละสังคมหรือแต่ละเรื่องราว

กระบวนการทางวัฒนธรรม

กระบวนการทางวัฒนธรรม เกิดจากการถ่ายทอด การเผยแพร่ และการรับวัฒนธรรมจากสังคมอื่น จากคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่งไปยังคนกลุ่มอื่นหรือสังคมอื่นและสังคมนั้นก็ยอมรับเอาวัฒนธรรมดังกล่าวมาใช้ กระบวนการดังกล่าวส่งผลให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแบบแผนในการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งได้ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ เกิดการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลง การคิดค้นวัฒนธรรมใหม่ หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ โดยสุริย ไพทยวัฒน์ และ สุตจิต เจนนพกาญจน์ (2556: 194-195) ได้กำหนดลักษณะของกระบวนการทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. การถ่ายทอดวัฒนธรรม มนุษย์จะต้องเรียนรู้ และต้องมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ การที่พ่อแม่สอนลูก ผู้ใหญ่สอนผู้น้อย ผู้มาก่อนสอนผู้มาทีหลัง เป็นต้น โดยที่ต้องยอมรับในเบื้องต้นถึงลักษณะบางอย่างของวัฒนธรรมว่าเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา มนุษย์ที่อยู่คนละสังคมย่อมจะมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน กล่าวคือ สังคมที่ต่างกันจะมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน
2. การเผยแพร่ คือ การที่วัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งกระจายไปสู่สังคมหนึ่ง การกระจายจะเกิดขึ้นเมื่อสังคมมีการติดต่อกัน เป็นกระบวนการที่มีทั้งการให้และการรับ เกิดจากการที่คนต่างวัฒนธรรมและผู้คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ได้มีโอกาสพบปะและติดต่อกันในช่วงเวลาหนึ่งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แล้วจึงแลกเปลี่ยนและหยิบยืมวัฒนธรรมของกันและกัน
3. การรับวัฒนธรรมจากสังคมอื่น เมื่อวัฒนธรรมหนึ่งประสบกับอีกรัฐวัฒนธรรมหนึ่ง มนุษย์เรานอกจากจะถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งแล้ว มนุษย์เราก็คืออาจจะรับวัฒนธรรมบางส่วนมาจากสังคมข้างเคียงได้ ซึ่งเป็นการรับวัฒนธรรมจากสังคมข้างเคียงที่สอดคล้องกับของเดิมที่มีอยู่และไม่ขัดกับค่านิยมหลักของสังคม จนในที่สุดก็จะแยกไม่ออกว่าวัฒนธรรมส่วนใดเป็นของเดิมและส่วนใดรับมาจากสังคมอื่น การรับเอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาในระยะแรกอาจจะเรียกได้ว่าเป็นการยืมวัฒนธรรม แต่เมื่อนาน ๆ เข้าการยืมก็จะกลายเป็นการรับวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า กระบวนการทางวัฒนธรรม เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน ควบคู่กันไป ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของกิจกรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีนั้น ๆ การถ่ายทอดมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต การร่วมกิจกรรมในชุมชน ในสังคมหนึ่ง จะมีวัฒนธรรมรวมและวัฒนธรรมย่อยอีกหลายวัฒนธรรม และมีความโยงซึ่งกันและกันภายในสังคมหนึ่ง ๆ ดังนั้น ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจะต้องมีกระบวนการอบรมการเรียนรู้และการถ่ายทอดหรือที่เรียกว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อป้องกันไม่ใหสมาชิกในชุมชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชน ซึ่งจะยังผลให้สมาชิกของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

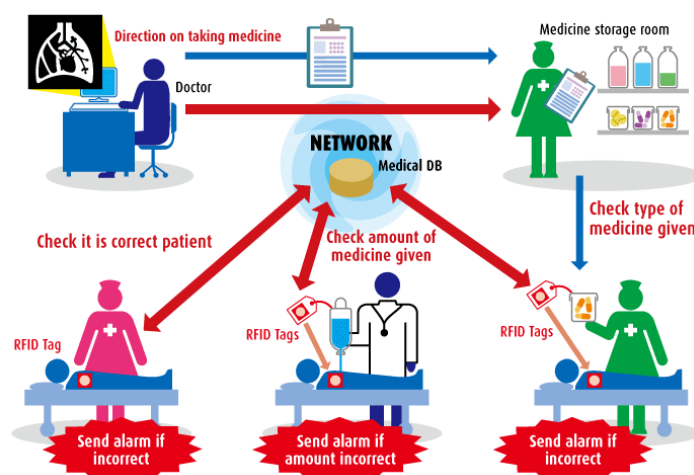
ยุคดิจิทัล คือ อะไร

ยุคดิจิทัล (Digital era) คือ ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพ หรือวิดีโอ ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ และทุกเวลา

คุณลักษณะของยุคดิจิทัล เป็นอย่างไร

พัฒนาการจากยุคอุตสาหกรรมมาสู่ยุคดิจิทัลในปัจจุบันจะเห็นได้ชัดว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและอินเทอร์เน็ต ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ครูอาจารย์ และนักเรียนของสถานศึกษา สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา หรือสถานที่ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ความรวดเร็วในการสื่อสาร ในการจัดเก็บหรือเข้าถึงแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ของผู้ใช้
2. การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้สามารถเข้าถึงรับรู้ เรียนรู้ได้ทุกที่ และทุกเวลา
3. การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ทุกคนสามารถจัดเก็บ เข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่ และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

ภาพที่ 2 RFID Tags ทางกรแพทย์

ที่มา: วิจิต ธรรมฤทธิ์, 2563

คุณลักษณะของยุคดิจิทัลข้างต้น จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านความเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมทางสังคม และด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการบริหารและการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในสถานศึกษา ตั้งแต่ทรัพยากรด้านบุคคลที่มีความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตไปตามยุคสมัย ตลอดจนด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก จึงไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าการมีทัศนคติที่ดีในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากรด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารสถานศึกษา

ความเปลี่ยนแปลงใน “ยุคดิจิทัล” ส่งผลกระทบอย่างไร

สังคมดิจิทัล เป็นเรื่องสำคัญที่ทั่วโลกตื่นตัวเป็นอย่างมาก จากพฤติกรรมของคนทั่วโลกที่เชื่อมโยงด้วยอินเทอร์เน็ตกับอุปกรณ์ดิจิทัลที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของการดำรงชีวิต เป็นยุคที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Thing : IOT) ซึ่งไม่เชื่อมโยงกันเพียงแค่เครื่องคอมพิวเตอร์, Notebook หรือ Smart Phone แต่อาจรวมไปถึงของใช้ทั่ว ๆ ไปด้วยในชีวิตประจำวัน เช่น นาฬิกาข้อมือ, โทรศัพท์, ตู้เย็น หรือแม้กระทั่งรองเท้าก็สามารถเชื่อมต่อได้ทั้งสิ้น (ปริญา หอมอน, 2558) ด้วยความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสู่ยุคดิจิทัล การสื่อสารไร้พรมแดนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมข้ามชาติ ส่งผลกระทบกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ดั้งเดิม ก่อให้เกิดการรับวัฒนธรรมหรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในสังคมโลก การแพร่ของวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไปสู่สังคมอีกสังคมหนึ่ง เป็นการสร้างค่านิยมใหม่ให้กับสังคมที่รับวัฒนธรรมนั้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นในสังคมนั้น เช่น พฤติกรรมที่แสดงออกทางค่านิยมของเยาวชนด้านการแต่งกายและการบริโภค การมอมเมาเยาวชนในรูปของเกมส์อิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลกระทบต่อ

การพัฒนาอารมณและจิตใจของเยาวชน เกิดการกลืนวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ของสังคมนั้น ๆ (บุญสืบ โพธิ์ศรี, 2558: 15-17)

“ยุคดิจิทัล” ทำให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ มากมาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงจุดเปลี่ยน จุดวิกฤต วัฒนธรรมของสังคมไทยนับวันจะเริ่มหมดคุณค่า หมดความเป็นไทยแท้ที่บรรพบุรุษสร้างขึ้นและสืบทอดกันมา ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตก มีอิทธิพลเหนือวัฒนธรรมไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ จนมีผลกระทบต่อนวัตกรรมทางสังคมของคนไทย เช่น การรับเอาแนวคิดและค่านิยมแบบตะวันตกเข้ามา ทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยละเลยหรือมองไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยเดิม โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางจิตใจจนทำให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านความกตัญญูรู้คุณ ความเอื้ออาทร ความรัก ความสามัคคี และวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ เหล่านี้ บางอย่างกำลังเสื่อมความนิยมและสูญหายไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกสรรว่าวัฒนธรรมไทยเดิมที่ดั่งามกำลังถูกกลืนโดยวัฒนธรรมตะวันตกส่วนใดที่คุณค่ามีเหตุผลควรแก่การอนุรักษ์สืบทอดต่อมา เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส ความคิดที่เป็นอิสระ ช่างคิด ช่างประดิษฐ์ เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของชาติต่อไป การปรับตัวรับของใหม่ เดินทางสายกลาง ไม่ชอบความรุนแรง การประสานความร่วมมือ ความรักใคร่ เอื้ออาทร พึ่งพาอาศัยอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2556: 55)

จรรยาบรรณวิชาชีพกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทยมีความเป็นมายาวนาน เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาติดต่อกับชาวไทยผู้สัมพันธ์กับไทยตั้งแต่ครั้งอดีตกาลผ่านการสืบสานและพัฒนาต่อยอด จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เป็นมรดกจากบรรพบุรุษที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และควรที่ลูกหลานไทยจะภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชนชาติตน วัฒนธรรมไทยนั้น ได้แก่ ภาษาไทย วรรณคดีไทย นาฏศิลป์ไทย การละเล่นไทย มวยไทย อาหารไทย ชุดไทย สถาปัตยกรรมไทย ศิลปหัตถกรรมไทย ประเพณีไทย วิถีชีวิตไทย มารยาทไทย เช่น การไหว้ การแต่งกายที่ถูกต้องตามกาลเทศะ เป็นต้น

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีภูมิปัญญา และรู้จักเลือกวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรสำคัญทางการศึกษา ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยการริเริ่มดำเนินกิจกรรม สนับสนุน ส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย รวบรวมข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ เลือกสรร ปฏิบัติตนและเผยแพร่ศิลปะ ประเพณี ดนตรี กีฬา การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพและแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 3 จรรยาบรรณวิชาชีพและแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ที่มา: พัฒนาและสังเคราะห์โดยคณะผู้เขียน

การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เป็นการปกป้อง รักษา ดูแลเอาใจใส่วัฒนธรรมไทยที่มีอยู่มิให้สูญหาย และประชาสัมพันธ์แนะนำกระจายข่าวให้บุคคลอื่นได้รับรู้รับทราบถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย การอนุรักษ์หรือการธำรงมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่คนรุ่นหลังควรที่จะใส่ใจหรือตระหนัก เพราะมรดกทางวัฒนธรรมจะสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาตินั้น ๆ วัฒนธรรมเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นและมีผลต่อสังคมโดยตรง สังคมใดจะเจริญหรือมีปัญหาเล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคมนั้น ถ้าสังคมไทยมุ่งจะพัฒนาให้เจริญขึ้นก็จำเป็นต้องพยายามสร้างสรรค์และปรับปรุงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิมของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและความเป็นไทยที่มีคุณภาพ ควรมีกิจกรรมเพื่อเร่งฟื้นฟู สืบสาน สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรม มีวิธีการปรับหรือประยุกต์ใช้วัฒนธรรมให้เหมาะกับยุคดิจิทัล ประยุกต์ใช้วัฒนธรรมทั้งของไทยและต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการจัดการด้านวัฒนธรรม เช่น ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนมีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ สร้างโอกาส สร้างมูลค่า หรือสร้างคุณค่า ให้วัฒนธรรมไทยดำรงอยู่กับผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติตลอดไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยมีการฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ ศึกษาและค้นคว้า เพื่อทราบความหมายและความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เพื่อเข้าใจถึงแก่นแท้เอกลักษณ์และคุณประโยชน์ของวัฒนธรรม สร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ตระหนักถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย รักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ และของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม มีการ

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้านวัฒนธรรมไทยด้วยระบบเครือข่ายสารสนเทศ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยใช้ศิลปะวัฒนธรรมเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ก่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

เรียงร้อยวัฒนธรรมไทยสู่โลกยุคดิจิทัล

สภาพสังคมที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วและการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ห่างไกลจากมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นศิลปะวัฒนธรรม วรรณกรรมต่าง ๆ อาหารการกิน รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมที่นับวันยิ่งจะจางหายไป ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ในด้านของมรดกทางวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ไว้ทั้งในส่วนของโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ โบราณสถาน อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ตลอดจนวรรณกรรม ศิลปหัตถกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี การดำเนินชีวิต และมรดกทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่จับต้องไม่ได้ จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าต่อประเทศ ซึ่งคนรุ่นหลังจำเป็นต้องร่วมกันธำรงรักษาไว้ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป เป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศและยังเป็นการสนับสนุนปัจจัยการท่องเที่ยวของประเทศ สอดคล้องกับ ศุภรา พันธุ์ดียะ และศศิวิภา หาสุข (2562) ที่ได้นำเสนอ “วัฒนธรรมดิจิทัล” ซึ่งเป็นกระบวนการการแปลงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาศิลปะวัฒนธรรมให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งข้อมูลจะถูกเก็บอย่างเป็นระบบและนำมาใช้ได้ง่าย โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ เทคโนโลยีนี้เรียกว่า “เทคโนโลยีเพื่อการอนุรักษ์” หรือ Preservation Technology เป็นเทคโนโลยีสำหรับการเก็บรักษาให้ข้อมูลทางวัฒนธรรม สามารถใช้เป็นหลักฐานสืบค้นทางประวัติศาสตร์ ชะลอการเสื่อมสภาพและก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายน้อยที่สุด เป็นการใช้เทคโนโลยี Digital Preservation โดยการสกัดข้อมูลดิบที่ได้ในรูปแบบโครงสร้างเชิงความหมาย (Semantic Technology) เป็นเทคโนโลยีสำคัญในการบริหารจัดการคลังข้อมูลวัฒนธรรม ผ่านองค์ความรู้ของชุมชนเครือข่ายที่เข้มแข็ง หน่วยงานที่มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านวัฒนธรรมที่เป็นฐานความรู้ด้านวัฒนธรรมโดยตรง เลือกลงการเข้าถึงข้อมูลทางวัฒนธรรมด้วยการจัดทำข้อมูลทางวัฒนธรรมให้เป็นรูปแบบ ที่นำใช้งานและง่ายต่อการเข้าถึง

สรุป

วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่นำมาประพฤติปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมของตนเองหรือสังคมอื่น อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความมีเอกลักษณ์ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเจริญก้าวหน้าของคนในสังคม ในฐานะที่วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงออกถึงรากฐานและความเป็นมาของชาติบ้านเมือง สมควรที่จะช่วยกัน

ดูแลรักษาไว้ให้เป็นมรดกของคนในชาติ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่คนในชาติและให้ชนชาติอื่นได้ชื่นชม คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมไม่ได้อยู่ที่ลักษณะทางกายภาพเท่านั้น แต่อยู่ที่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม นั้นด้วย ลักษณะสำคัญของสิ่งซึ่งสมควรได้รับการยกย่องว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรม คือ ให้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการของวิถีชีวิตของกลุ่มคนในสังคมที่ได้มีการสืบทอดกันมา มีรูปแบบดั้งเดิมที่สามารถสืบค้นถึงที่มาในอดีตได้ รวมถึงมีลักษณะบ่งบอกถึงความเป็นชุมชนหรือท้องถิ่น ซึ่งหากไม่มีการฟื้นฟู อนุรักษ์และสืบสานไว้จะสูญหายไปไปในที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประพฤติ และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ และเทคโนโลยีให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษา มีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เป็นปรปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นผู้นำในการอนุรักษ์พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย มีการพัฒนาจริยธรรมให้ปฏิบัติตนในกรอบคุณธรรมตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึก ความรับผิดชอบ รณรงค์ให้ประชาชน และภาคเอกชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย สร้างทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ตระหนักถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม สามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย รักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ และของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจ ในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างเหมาะสม เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานด้านวัฒนธรรมไทยด้วยระบบเครือข่ายสารสนเทศ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศโดยใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ก่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

บรรณานุกรม

กัญญาภัทร จันเพชร. (2562). ชุดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง หน้าที่พลเมืองที่ดีในสังคมไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มที่ 3

เรื่อง วัฒนธรรมไทย. http://www.thaischool.in.th/_files_school/12101473/workteacher/12101473_1_20190711-123831.pdf.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562. (19 เมษายน 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*.

เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 68 ง. หน้า 19-20.

บุญสืบ โพธิ์ศรี. (2558). *เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการอาชีพ*. ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ.

ปริญญา หอมเอนก. (2558). *Digital Economy ของประเทศไทยในยุค S-M-I-C*

และ Internet of thing กับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของโลกในศตวรรษที่ 21.

<https://thaipublica.org/2015/05/digital-economy-anag>.

ปณณัฏฐ์ มีศรีจันทร์. (2565). แนวทางการพัฒนางานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

ของโรงเรียน ในอำเภอเกาะปัง จังหวัดพังงา. *วารสารสหวิทยาการพัฒน*, 1(1), 226.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, สิงหาคม 19). *ราชกิจจานุเบกษา*, 116(74ก), 2-3.

วิชิต ธรรมฤทธิ์. (2563). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล*.

<http://www.missystem.net/misnkv/manage/docdata/99vg7w359zv98xgn28hgxt.pdf>

ศุภรา พันธุ์ติยะ และศศิวิภา หาสุข. (13 สิงหาคม 2562). *เทคโนโลยีเพื่อการอนุรักษ์*.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

<https://www.nectec.or.th/innovation/innovation-software/navanurakpreservation.html>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*.

บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด

สุวิทย์ ไพบูลย์วัฒน์ และ สุตจิต เจนนพกาญจน์. (2556). *มนุษย์กับวัฒนธรรม*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสังคม

มนุษย์ หน่วยที่ 1-15. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, หน้า 194-195.

อัจฉราพร ช่างอินทร์. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารกับสมรรถนะผู้บริหาร*

ตามมาตรฐานคุรุสภา ในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร

[วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.